

Jako osinek v zadku

Ne, není to překlep, jen jsem potřebovala dostatečnou návnadu, abyste nepřestali číst, protože kdybych na vás hned v nadpise vybalila slovo azbest, mnoho z vás by nejspíš četlo něco jiného. Ale pozor, tohle téma je fakt bomba – minimálně tikající, protože osinek neboli azbest, jehož název pochází z řečtiny a lze jej volně přeložit jako „nezničitelný“, je označení různých druhů vláknitých silikátů, které mají sice úžasné a v průmyslu využitelné vlastnosti, ale jsou zároveň i karcinogenem skupiny 1 (tedy tím nejzávažnějším a vedeným v oficiální databázi Mezinárodní agentury pro výzkum rakoviny), který způsobuje nebo napomáhá rakovinnému bujení buněk u lidí. Drobná vlákna azbestu se při dýchání dostanou do plic, kde se zabodnou do tkání a mimo rakoviny mohou způsobit i např. azbestózu (zaprášení plic azbestem), která se projevuje dušností, příp. kašlem, a i ta je smrtelným onemocněním.

Co bylo pro mne docela překvapením – azbest se nevyrábí, ale „kutá“, zejména v Austrálii, USA, Indii a jižní Africe. Používání azbestu je již v mnoha zemích zakázáno a v současnosti se pracuje na jeho úplném odstranění z okolí lidských sídel. V České republice je používání azbestu od určité doby regulováno zákonem o chemických látkách: *„Uvádění na trh, do oběhu nebo používání těchto vláken a výrobků, do nichž jsou tato vlákna záměrně přidávána, je zakázáno“*.

Azbest je tedy velmi nebezpečný protivník a soused a jeho likvidace podléhá režimu nebezpečných odpadů. Bohužel, jedná se o jednu z dříve velmi používaných hmot ve stavebnictví a na dráze jej najdete téměř na každém kroku – na viditelných místech jako střešní krytinu, na oku skrytým jako izolace opláštění budov. Z tohoto důvodu bychom měli znát nejen rizika, která vznikají při manipulaci s ním (bourání, rekonstrukce objektů apod.), ale způsob, jakým se s ním správně nakládá a jaká bezpečnostní opatření jsou pro zaměstnavatele závazná.

Tato látka je uvedena mezi rizikovými faktory pracovních podmínek dle Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci a dále dle § 21 *„při odstraňování stavby nebo její části, v níž byl použit azbest nebo materiál obsahující azbest, musí být dodržena tato minimální opatření k ochraně zdraví zaměstnance - „technologické postupy používané při zacházení s azbestem nebo materiálem obsahujícím azbest musí být upraveny tak, aby se předcházelo uvolňování azbestového prachu do pracovního ovzduší; odpad obsahující azbest musí být sbírán a odstraňován z pracoviště co nejrychleji a ukládán do neprodyšně utěsněného obalu opatřeného štítkem obsahujícím upozornění, že obsahuje azbest; prostor, v němž se provádí odstraňování azbestu nebo materiálu obsahujícího azbest, musí být vymezen kontrolovaným pásmem...aby do nich nevstupovali zaměstnanci, kteří v něm nevykonávají práci, opravy, údržbu, zkoušky, revize, kontrolu nebo dozor“*. Dále je zaměstnavatel povinen *„pro zaměstnance, který je nebo může být exponován“* zajistit v pravidelných intervalech školení. Již z pouhé citace z legislativy si můžete sami udělat dobrou představu o nebezpečnosti práce s azbestem a minimálně byste měli zpozornět a ptát se na přijatá opatření, pokud máte podezření, že se vás výskyt azbestu a azbestového prachu na pracovišti týká.

Také, prosím, nezapomínejte, že takovou likvidaci staré eternitové střechy doma o víkendu, si můžete nejen přivodit stejná onemocnění, ale dostat i tučnou pokutu, pokud se ji pokusíte sprovodit ze světa vyhozením do běžného komunálního odpadu. Snad ještě pro zajímavost – Eternit je název ochranné známky pro vláknitý cement, který obsahuje i azbest, a slovo pochází z lat. *aeternum* – věčnost (zdroj internet). A jako on je „věčný“, mohou být věčné i zdravotní patálie, které si při setkání s ním a s ostatními podobnými materiálem, dříve běžně používanými ve stavebnictví, přivodíte.

Dana Žáková, oddělení BOZP